

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sermones

Augustinus, Aurelius

[Basel], 1494-95

Sermones XLI-LI

[urn:nbn:de:bsz:31-306774](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-306774)

Ser. XL. XLI. De aiabus Ser. III. III

Matth. 24. qui inflamabit aduersarios suos et eos qui faciunt iniquitate. In illa die plangēt sup se omnes tribus terre: et videbunt filiū hominis veniētē in nubib⁹ celi cū virtute magna et maiestate excelsa: et comouebit eum terra: et peccatores peribunt: et celū plucabitur et mare siccabit: et montes sicut terra ardebunt: et terra vsq; ad inferos. Sol conuertet in tenebras: et luna nō dabit lumen suum: et stelle cadent de celo in terrā: et virtutes celorum comouebunt: et tunc apparebit signū filij hoīs qd est crux christi: in cui⁹ lumine tenebrabit totus mūdus. Tunc sancti volabunt obuiam christo in aera: et sic semp cū dño erunt: peccatores autem peribunt et confundent: Et tunc fiet iudiciū. Et tunc veniet dñs noster iesus christus: et mitet angelos suos ad quattuor angulos terre: et congregabuunt electos ei⁹ a summo celi vsq; ad summū eius: et tūc sepabit dñs sanctos suos a peccatorib⁹ et mittet eos in caminū ignis ardētis: ibi erit fletus et stridor dentium: qui pparatus est diabolo et angelis eius. **Eccl. 10.** Illis hominibus qui habebūt māsonē cum diabolo: ex qua ascendet fumus tormentorū in secula seculorū: Quorū vermes nō morient: et ignis nō extinguet. In qua nulla vox nisi gemitus: vbi nulla requies s̄ semp in quietudo. In q̄ nullū habebūt refrigeriū s̄ semp flāmā: vbi lux nunq̄ videbit nisi tenebre: et non venient vnq̄ in memoriā ante deū. Quorū cib⁹ est cruciat⁹: et māso eorum cum diabolo: vbi nulla visitatio nisi pena. **Eccl. 10.** Homo qui desiderat regnū dei possidere: cur fecisti malum: dum potes emenda: dū tempus habes clama ad omnī potentē deū: dū dāc spaciū luge: dū licētia est penitēcia: festina dū potes: dum aīa versat in corpore: dū adhuc viuīs futurū remediū require tibi prius q̄ te pfundum absorbeat pelagus: et prius q̄ te malignus rapiat infernus: vbi nulla dāc indulgētia: vbi null⁹ regredit ad veniā: de qua p̄na pius nos dominus eripere dignet: qui cū deo patre viuūt et regnat p̄ oīa secula seculorū Amē.

Eccl. 10. Eodem die de igne purgatorij: **Sermo.** III
1. Cor. 5. A lectioe apostolica fratres charissimi audiuim⁹ ap̄lm dicētē: Fundamentū aliud nemo pot̄ ponere p̄ter id qd positū est: qd est christ⁹ iesus. Si quis

autē supēdificat supra fundamentū hoc aurū: argentū: lapides p̄ciosos: ligna: fenu: stipulā: vniuscuiusq; opus manifestum erit. Dies enī dñi declarabit: qz in igne reuelabitur: et vniuscuiusq; opus quale sit: ignis comprobabit. Si cui⁹ opus māserit qd supēdificauit: mercedē accipiet. Si cui⁹ opus arserit detrimentū patiet: ipse autē salu⁹ erit: sic tñ quasi p̄ ignem. Multi sunt qui lectionem istā male intelligentes falsa securitate decipiunt: dum credūt q̄ si supra fundamentū christi capitalia crimina edificent: pctā ipsa p̄ ignē trāstorij possint purgari: et ipsi postea ad vitā p̄petuā puenire. Intellect⁹ iste frēs charissimi corrigēdus est: qz ip̄i se seducūt qui taliter sibi blādiūt. Illo enim trāstorio igne: de q̄ dixit ap̄lus: Ipse autē salu⁹ erit sic tñ q̄si p̄ ignē: non capitalia s̄ minuta pctā purgāt. Et quis qd peius est nō solū maiora: sed etiā minuta si nimīū plura sint mergūt. De ipsis tñ maiorib⁹ siue minorib⁹ peccat⁹ et si nō oīa vel aliqua comemorāda sunt: ne aliquis se inaniter excusare conet et dicat nescire se que sint minuta peccata vel que crimina capitalia. Et quis apostolus **B** capitalia plura comemorauerit: nos tñ ne desperationē facere videamur: breuiter dicim⁹ q̄ sunt illa: Sacrilegiū: homicidiū: adulteriū: falsum testimoniū: furtū: rapina: supbia: inuidia: auaricia: et si longo tpe teneat iracūdia: et ebrietas si assidua sit in eoz numero cōputat. Quicūq; enī aliqua de istis peccat⁹ in se dñari cognouerit: nisi digne se emendauerit: et si habuerit spaciū longo tpe penitentiā egerit: et largas elemosinas erogauerit: et a peccatis ipsis abstinuerit: illo trāstorio igne: de quo ait ap̄lus: purgari non poterit: sed eterna illū flāmā sine vilo remedio cruciabit. Que autē sunt minuta peccata: licet omnibus nota sint: tñ quia longum est vt oīa replicent: opus est vt ex eis vel aliq̄ nominem⁹. Quotiēns aliq̄s in cibo aut in potu pl⁹ accipit q̄ necesse sit: ad minuta peccata nouerit p̄tinere. Quotiēns plus loquitur q̄ oportet: aut plus tacet q̄ expedit. Quotiēns pauperem impotente petentē exasperat. Quotiēns cū corpore sit san⁹ alijs ieiunātibus p̄adere voluerit: aut somno deditus tardius ad eccliam surgit. Quotiēns excepto desiderio filiorū vxorē suam cognouerit. Quotiēns in carcere clausos et in vinculis positos tardi⁹ req̄sierit. Quo

bif. 25. vñ. circa me.

Et nō p̄dicitur pctā capitalia

tiēs infirmos tardi⁹ visitauerit: Si discor-
des ad cōcordiā reuocare neglexerit. Si pl⁹
aut p̄m̄s̄ aut vxorē aut filiū aut seruū ex-
aspauerit q̄ oportet. Si ampli⁹ fuerit blādi-
tus q̄ expedit. Si cuiusq̄ maiori p̄sonę aut
ex voluntate aut ex necessitate adulari volu-
erit. Si pauperib⁹ esurientib⁹ abū nō dederit:
aut nimum delitiosa aut sūptuosa sibi cō-
uiuia p̄parauerit. Si se i ecclia aut extra ec-
clesiā fabulis ociosis de q̄b⁹ i die iudiciū ra-
tio reddēda est occupauerit. Si dū incaute
iuram⁹: et cū h̄ p̄ aliquā necessitatē implere
nō poterim⁹ vtioq̄ piuram⁹. Et cū omni fa-
cilite vel temeritate maledicimus: cū scri-
ptum sit: **Reoq̄ maledici regnū dei posside-**
bunt. Et cū aliqd̄ suspicamur temere: qd̄ tñ
plerūq̄ non ita vt credimus cōprobaf: sine
ylla dubitatōe delinquim⁹. **Hęc enī et his**
similia ad minuta pctā ptinere non dubitū
est: q̄ sicut iam dixi enumerari vix possūt:
et a quibus non solum populus christianus
sed etiā nullus sanctorū immunis esse po-
tuit aliq̄s aut poterit. Quibus peccatis li-
cet occidi aīam nō credam⁹: ita tñ ea velut
quibusdā pustulis et quasi horrenda stabc
replentes deformem faciūt: vt eam ad am-
plexus illius sponsi celestis aut vix aut cū
grandi cōfusione venire pmittant. De quo
scriptum est: Aptauit sibi ecclesiā nō habentē
maculā aut rugā. Et ideo cōtinuis orati-
onibus et frequentib⁹ ieiunijs et largiorib⁹
elemosynis: et p̄cipue p̄ indulgentiā eorum
qui in nos peccant assidue redimant: ne for-
te simul collecta cumulū faciāt et demergāt
animā. Quicquid enī de istis peccatis a no-
bis redēptū nō fuerit: illo igne purgādū ē:
de quo dixit ap̄l̄s: Quia in igne reuelabi-
tur. Et si cui⁹ opus arserit: detrimentū pa-
tiet. Aut enī dum in hoc mūdo viuim⁹: ipsi
nos p̄ penitentiā fatigam⁹: aut certe volen-
te aut pmittente deo multis tribulationi-
bus p̄ istis peccat̄ affligimur: et si deo gra-
tias agim⁹ liberamur. Quod ita sit: si quo-
tiens maritus aut vxor aut filius mouit vel
si substātia a nobis plus q̄ oportet amaf:
aufert. Licet pl⁹ christū q̄ ip̄am substātiā
diligam⁹: et si necessitas fuerit malimus ip-
sam substātiā pdere q̄ christum negare: tñ
q̄ sicut iam dixi: si plus eā q̄ oportet diligi-
mus: amittere eā aut dū viuim⁹ aut dū mo-
rimur sine grandi dolore nō possum⁹: et ta-
men si deo q̄ illam a nobis auferri velut pi-

us pater pmittit: tāq̄ boni filij gratias aga-
mus: et minus nos pati q̄ meremur cū vera
humilitate pferamus. Ita peccata ipsa in
hoc sculo purgantur vt in futuro ille ignis
purgatorius aut nō inueniat aut certe paz
inueniat qd̄ exurat. Si aut̄ nec i tribulatio-
ne deo gfas agim⁹: nec bonis operib⁹ pec-
cata redimimus: ipsi tādiu in illo purgato-
rio igne moras habebim⁹: q̄diu supradicta
peccata minuta tanq̄ ligna: fenum: stipula
consumant. Sed dicit aliq̄s: **Hō ptinet ad**
me q̄diu moras habeā: si tñ ad vitam eter-
nā prexero. Nemo hoc dicat fratres chari-
simi: quia ille purgatorius ignis durior erit
q̄ qd̄ potest in hoc sculo p̄gnaz videri aut
cogitari aut sentiri. Et cū de die iudiciū scri-
ptū sit: q̄ erit dies vnus tanq̄ mille anni: et
mille anni tāq̄ dies vnus: vnde scit vnus-
quisq̄ vtrū diebus an mensib⁹ an forte etiā
et annis p̄ illum ignē sit transiturus. Et qui
modo nec vnū digitū suū in ignē vult mit-
tere: timeat necesse est vel tunc paruo tēpo-
re cū anima et toto corpore cruciari. Et ideo
totis viribus vnusquisq̄ laborez vt capita-
lia crimina possit euadere: et minuta pecca-
ta ita operibus bonis redimere: vt de ipsis
nihil videatur remanere qd̄ ille ignis possit
absumere. Illi aut̄ qui capitalia crimina cō-
mittunt si q̄diu viuūt ea redimere peniten-
tię medicamētis noluerint: ad illū ignē de
quo dixit apostolus: Ipse aut̄ salu⁹ erit: sic
tamē q̄s p̄ ignem: sicut iam dictū est: veni-
re nō poterunt: sed magis illā duram et irre-
uocabilem sententiā audituri sunt: Discedi
te a me maledicti in ignē eternum. Et ideo
q̄ ab ista p̄petua p̄na: et ab illo purgatorio
igne desiderāt liberari: crimina capitalia nō
admittant: aut si iā cōmiserunt: fructuosam
agant penitentiam: et illa parua vel quoti-
diana peccata bonis operib⁹ redimere non
desistant. Quibus tñ operib⁹ minuta pctā
redimant: plenius vobis insinuare deside-
ro. Quotiens infirmos visitam⁹: in carce-
re clausos: et positos in vinculis requirim⁹:
discordes ad cōcordiā reuocamus: indi-
cto ecclesię ieiunio ieiunam⁹: pedes hospiti-
bus abluim⁹: ad vigilijs frequēter cōueni-
m⁹: elemosynā ante ostium p̄tereuntib⁹ pau-
peribus damus: inimicis nostris quotiens
petierint veniā indulgem⁹. Istis enī operi-
b⁹ et his similib⁹ minuta peccata redimuntur
quotidie. Pro capitalibus vero criminibus

qui media vacilla

1. Cor. 3.

1. Cor. 5.

Matth. 25.

Sermo XLII. De Apostolis Ser. I.

nō hoc solū sufficit: sed addēde sunt lachry-
mę: rugitus et gemitus: cōtinuata longo tē-
pore ac ptracta ieiunia: et largiores elemo-
synę erogandę: vltro nos ipsos a cōmunio-
ne ecclesię remouētes: in luctu et in tristitia
multo tēpore pmanentes: et penitentiā etiā
publice agentes: quia iustū est vt qui cū mul-
torum destructione se pdiderit: cū multorum
ēdificatiōe se redimat. Ad extremū nō ē im-
possibile vel incongruū qđ suggero: vel sic
lugeam⁹ extinctam nostrā animā quōd alię
nā carnē mortuam plangimus. Si autē vxor
aut filius aut marit⁹ mortui fuerint: in ter-
ram se collidunt homines: capillos trahen-
do: pectora tundēdo: in luctu et penitētia vel
in lachrymis nō paruo tempore pseuerant.
Rogamus fratres: exhibeam⁹ nos animę
nostrę qđ illi exhibent alię carnī. Et hoc
videte fratres qđ malum sit vt lugeam⁹ qđ
nō possum⁹ suscitare. Carnē quā nō possu-
m⁹ suscitare plangim⁹: et animā nostrā mor-
tuā nō plangimus: quā possumus p penitē-
tiā ad statū pristinū reuocare. Sed qđ no-
bis peius ē: corp⁹ mortuū plangim⁹ qđ ama-
m⁹: animā vero mortuā quā nō amam⁹ nō
dolem⁹ nō plangim⁹. Et ideo mutata vice
incipiam⁹ pl⁹ dñm amare qđ seruū: id est pl⁹
factorē corporis qđ corp⁹: plus dñam qđ an-
cillā: id est pl⁹ aiām ad imaginē dei factā: qđ
carnē de limo terrę formatā: vt cū die vlti-
mo caro nra putrescere et a vermib⁹ deuora-
ri cęperit in sepulchro: anima in abrahe gre-
mio angelorum manib⁹ eleuet⁹: et in die iu-
dicij recepto p resurrectionē corpore audire
mereat: Euge serue bone et fidelis intra in-
ter gaudiū dñi tui. Et vt hec que supra dixim⁹
cordibus vestris tenaci⁹ valeant inherere:
et ipsa apostolica lectio pleni⁹ possit intel-
ligi: breuiter ea charitati vestre volo repete-
re. Omnes sancti qui deo fideliter seruiunt
lectioni vel orationi vacare: et in bonis ope-
ribus pseuerare contendunt. Nec capita-
lia crimina: nec minuta peccata: id est ligna
fenū et stipulā supra fundamētū christi: sed
bona opera: id est aurum: argētū: lapides
preciosos supedificantes: p ignē illū de quo
dicit apl⁹: Quia in igne reuelabit⁹: absq⁹
vlla violatione transibūt. Illi vero qui qđ-
uis capitalia crimina nō admittāt: et ad p-
petranda minuta peccata sunt faciles: et ad
redimēda sunt negligētes: ad vitā eternā p-
eo qđ in christū crediderūt et capitalia pecca-

ta nō admiserūt venturi sunt: sed prius aut
in hoc seculo p dei iusticiam vel misericor-
diā: sicut iam dictum est: amarissimis tribu-
lationibus sunt coquēdi: aut illi ipsi p mul-
tas elemosynas: et p̄cipue dñi inimicis suis
clementer indulgēt: p dei misericordiā libe-
randi: aut certe illo igne: de quo dicit apo-
stolus: lōgo tēpore cruciādi vt ad vitā eter-
nam sine macula et ruga pueniant. Illi ve-
ro qđ aut homicidiū aut sacrilegiū aut adul-
teriū: vel reliq⁹ his similia cōmiserunt: sicut
iam dictum est: si eis digna penitentiā non
subuenerit: nō p purgatoriū ignem transire
merebunt ad vitā: sed eterno incendio p̄ci-
pitabunt ad mortem. Et ideo quoties in le-
ctiōe apostolica audierit⁹: Si qđ supra fun-
damentum christi supedificat aurū: argētū:
lapides preciosos: de sanctis hoc et pfectis
christianis accipite: qui velut aurū purga-
tum merebunt ad eterna p̄mia puenire. Il-
li vero qui supedificāt ligna: fenū et stipu-
lam: de bonis christianis: sed negligentib⁹
minuta peccata purgare: vt sepe dictū est:
intelligite: que peccata si nec diuina iusti-
cia multis tribulationibus purgauerit: nec
vnusquisq⁹ elemosynarum largitate rede-
merit: nō sine grādi dolore in illis implebit⁹
illud quod dicit apostolus: Si cui⁹ opus ar-
serit detrimentum patiet⁹: ipse autē saluus
erit sic tñ qđ p ignē. Nemo tñ sicut iā sup⁹ di-
ctū est: seipsum circūueniat: vt h et iā p capi-
talibus criminibus si incurata remanserit
posse fieri credat. Et ideo sicut iā sepe dixi:
quantū possum⁹ cum dei adiutorio labore/
mus vt et maiora peccata possimus euade-
re et minuta sine quibus esse nō possumus
iugiter amore inimicorum et elemosynarum
largitate redimere: p̄stante dño iesu chri-
sto: qui cum patre et spiritu sancto viuūt et re-
gnat deus in secula seculorum Amen.

De sanctis in genere siue cōiter. De Apostolis

In festis sanctorum apostolorū:
de eo quod scriptum est in euange-
lio s̄m Lucam: Designauit dñs et
alios septuaginta duos et c. Ser. I Ser. XLII.

In lectione euangelij que modo re-
citata est admonemur querere que
sit messis de qua dñs ait: Abestis
quidem multa: operarij autem pauci. Ro-
gate dñm messis: vt mittat oparios in mes-

sem suā. Tūc adiecit duodecim discipulis suis quos et aplos noiauit: alios septuaginta duos: et misit illos oēs sicut ex verbis ei⁹ apparet ad paratā messem. Quę igitur erat illa messis? Nō enim illa messis in his gētib⁹ erat vbi nihil fuerat seminatū. Restat igitur vt intelligam⁹ istā messem im fuisse i p̄lo iudeoꝝ. Ad illā messem venit dñs messis: ad illā messem misit messores: ad gentes autē nō messores: sed seminatores. Intelligam⁹ igitur messem factā in p̄lo iudeoꝝ: sementē in p̄lis gentiū. Ex illa enim messe apostoli electi sunt: vbi iā cū metere maturū erat: q̄ ibi p̄phete seminauerunt. Delectat inspicere agriculturam dei: et oblectari donis ei⁹ et opa in agro ei⁹.

In hac enim agricultura opabat⁹ q̄ dicebat:

1. Cor. 15. Plus omnib⁹ illis laboraui. Sed vires ei dabāt ad opandū a dño messis: ideo subiecit: Nō ego sū s̄ ḡra dei mecū. Nā se in agricultura vsari sat: ostendit: vbi ait: Ego plātaui: appollo rigauit. Hic autē apostol⁹ de saulo paulus: hoc est de supbo minim⁹. Saul⁹ enim a saule denoiat. Paulū enim modicū est.

1. Cor. 15. Unde nomē suū quodāmodo interpretatus ait: Ego sum minim⁹ aploꝝ. Ipse igitur paul⁹: id est modicus et minim⁹ missus ad gētes: p̄cipue ad gentes se missum dicit. Ipse scribit: nos legim⁹: credim⁹: p̄dicamus. Ipse igitur dicit in epistola sua q̄ est ad Galatas: vocatum se iam a dño iesu venisse hierosolymā: et euāgeliū cū aplis cōtulisse: dexteris sibi datas fuisse et signū cōcordię: signū cōsonantię: q̄ ab eis se ipsi didicerāt in nihilo discrepabat. Deinde placuisse dicit in se et ipsos vt ipse ad gētes: illi autē in circūcisione irēt: ille seminator: illi messores. Adherito etiam atheniēses quibus nesciētes nomē suū ei dixerunt. Audientes enim ab eo verbū: quis est inquit hic seminator verboꝝ? Attendite igitur et delectet vos mecū inspicere agriculturam dei i messes duas: vnā trāfactā: aliā futurā. Trāfactā i p̄lo iudeoꝝ: futurā in p̄lis gentiū. Probem⁹ hoc: et vnde nisi de scriptura dei: dñi messis? Ecce habemus ibi in p̄senti capitulo dictū esse: Ad messis multa: oparij autē pauci. Rogate dñm messis vt mittat oparios in messem suā. Sed q̄ in illa messe futuri erāt p̄dictores et p̄secutores iudei:

1. Cor. 15. Ecce in q̄t mitto vos sicut agnos in medio lupoꝝ: Quidētius de hac messe aliqd ostendam⁹ in euāgelio fm iohānē: ad puteū vbi fatigatus dñs sedit: magna quidē acta sūt

Mat. 17. erunt. Audientes enim ab eo verbū: quis est inquit hic seminator verboꝝ? Attendite igitur et delectet vos mecū inspicere agriculturam dei i messes duas: vnā trāfactā: aliā futurā. Trāfactā i p̄lo iudeoꝝ: futurā in p̄lis gentiū. Probem⁹ hoc: et vnde nisi de scriptura dei: dñi messis? Ecce habemus ibi in p̄senti capitulo dictū esse: Ad messis multa: oparij autē pauci. Rogate dñm messis vt mittat oparios in messem suā. Sed q̄ in illa messe futuri erāt p̄dictores et p̄secutores iudei:

Luc. 10. Ecce in q̄t mitto vos sicut agnos in medio lupoꝝ: Quidētius de hac messe aliqd ostendam⁹ in euāgelio fm iohānē: ad puteū vbi fatigatus dñs sedit: magna quidē acta sūt

Abi. 5. Ecce in q̄t mitto vos sicut agnos in medio lupoꝝ: Quidētius de hac messe aliqd ostendam⁹ in euāgelio fm iohānē: ad puteū vbi fatigatus dñs sedit: magna quidē acta sūt

Abi. 5. Ecce in q̄t mitto vos sicut agnos in medio lupoꝝ: Quidētius de hac messe aliqd ostendam⁹ in euāgelio fm iohānē: ad puteū vbi fatigatus dñs sedit: magna quidē acta sūt

sacramēta: s̄ angustū tps est vt oia p̄tractentur. Qd autē ad p̄sentē rē p̄tinet audite. Suscepim⁹ enim messem eādē i p̄lis i qb⁹ p̄phete p̄dicauerunt: ideo enim illi seminatores: vt apli possint esse messores. Samaritana mulier loq̄t cū dño iesu: Et iter cetera: cū dixisset ei dñs quō debeat adorari de⁹: ait illa: Scim⁹ q̄ veniet messias q̄ dicit⁹ christus: et oia nos docebit. Et dñs ad illā: Ego sum q̄ loquor tecum. Crede qd audis: qd queris quod vides? Ego sū q̄ loquor tecū. Quā autē illa dixerat: Scimus q̄ messias veniet quē annūciauerūt moyses et p̄phete: qui dicitur christus: Jam enim spica messis erat gignēda: accepit et p̄phetas seminatores: apostolos expectabat matura messores. Ad hoc vt hoc audiuit credidit: et hydriam dimisit et festināter cucurrit: annūciare dñm cepit. Discipuli tūc ierūt ad emēdos panes: Qui redeūtes inuenerūt dñm loquētē cū muliere: et mirati sūt. Nō sunt tñ ausi dicere ei quid vel quare cū illa loqueris. Admirationem apud se habuerūt: audaciā corde p̄ferūt. Huic igitur samaritane nō erat nouū nomē christi: iā expectabat veniētē: iā crediderat esse vēturū. Unde crediderat: sine moyse seminauerat: s̄ h̄ exp̄ssius audite. Dñs tūc ad discipulos suos ait: Dicitis q̄ adhuc longe est ḡstas: leuate oculos v̄ros: et videte albas regiones ad messem. Et adiūgit: Alij laborauerūt: et vos i labores eoz intrastis. Laborauit abrahā: isaac: iacob: moyses: p̄phete laborauerūt seminādo: in aduentu dñi matura messis inuēta ē. Adisti messores cū falce euāgelij: portauerūt manipulos ad arcā dñicā vbi stephanus trituraret. Hic autē accepit paul⁹ ille et ad gētes mittit: et nō tacet h̄ i cōmēdādo grām quā p̄cipue p̄prieq̄ suscepit. Ait enim i scriptur⁹ suis: missum se esse p̄dicare euāgeliū: vbi christ⁹ nō erat noiat⁹. Sed iā q̄ facta est illa messis: et oēs iudei q̄ remāserūt: messem attēdam⁹ qd nos sum⁹. Seminatū est enim ab aplis et p̄phetis. Ipse dñs seminavit: Ipse enim i aplis fuit q̄ et ipse messuit christ⁹. Nō enim illi aliqd sine illo: ille p̄fect⁹ ē sine illis. Ipse enim illis ait: Quia sine me nihil potestis facere. Seminans igitur christ⁹ iam in gētib⁹ qd dicit: Exijt seminās seminare. Ibi mittūt messores metere: hic exijt seminās seminare impiger. Quid enim p̄timuit q̄ aliud cecidit i via: aliud in petrosa loca: aliud inter spinas? Si istas difficiles

Sermo XLII. De Apostolis Ser. I

terras timeret: ad terrā bonā nō pueniret. Quid ad nos: qd nobis est iam de iudeis disputare et loqui de palea: hoc solū ad nos ne via sim: ne saxū: ne spinē: s̄ terra bona: Paratū cor meū vnde tricentū: vnde sexagenū: vnde millenū et cētēnū illud minus est: et illud plus est: sed totū triticum est: via nō sit vbi cōculcatū semē a trāsestib⁹ velut autē auferat inimicus. Saxū nō sit vbi modica terra statim faciat germinare qd non possit solē portare. Spinē nō sint: cupiditates seculi: sollicitudines vite vitiose. Quid em̄ peius sollicitudine vite q̄ puenire nō p̄ mittit ad vitā? Quid miserius q̄ curando vitā: amittere vitā? Quid infelici⁹ q̄ timendo mortē cadere i mortē? Extirpent spinē: pareat ager: suscipiant semina: pueniatur ad messem: horreū desideret nō ignis timeat. Ad nos itaq; p̄tinet quos qualescūq; dñs in agro suo constituit operarios: dicere ista vobis: seminare: plantare: rigare: aliq̄bus etiā arborib⁹ circūfodere et cophinū stercoreis adhibere. Pertinet ad nos hęc fideliter agere: ad vos fidelitē cape: ad dñm nos ad iuuare opantes: vos credētes: oēs laborantes: sed mundū in illo vincētes. Quid q̄ ad vos p̄tinet dixi: qd ad nos p̄tineat volo dicere. Sed forte alicui ex vobis videt: qd dixi sup̄flū aliqd me velle dicere: et apud seipm loquēs in cogitatione dicit: O si iam dimittat nos: iam dixit qd p̄tineat ad nos: qd ad ipsum p̄tinet quid ad nos? Puto melius esse in alterna et mutua charitate p̄tineam⁹ ad vos. De vna modo q̄dem vos familia estis: nos ex eadem quidē familia dispensatores sum⁹ omnes: ad vñū dñm p̄tinemus omnes. Nec quod do: de meo do: sed illi⁹ a quo accipio et ego. Nam si de meo dederō: mēdaciū dabo. Qui em̄ loq̄r mendaciū: de suo loquit. Debetis q̄ audire qd p̄tineat ad dispensatōrē: siue vt i vobis ipsis si tales inuenitis cōgratulamini: siue etiā in h̄ ipso in struamini. Multi em̄ i hoc populo futuri sūt dispensatores: et nos ibi fuim⁹ vbi estis: Et nos qui videmur modo de superiori loco cōseruis metiri cibaria: ante paucos annos in inferiori loco cū cōseruis accipiebam⁹ cibaria. Episcopus laicis loquor. Sed inde scio q̄ multis futuris ep̄is loquor. Ergo videam⁹ quō nos intelligam⁹ qd p̄cepit dñs eis quos mittebat euāgelii p̄dicare et mentē te paratā messem videam⁹. Nolite inquit

ferre sacculū aut perā: aut calciamēta: et ne min⁹ p̄ viā salutaueritis: Et in quācūq; domū intraueritis: dicit: Pax huic domui. Si est illic fili⁹ pacis: requiescet sup̄ illū pax vestra: Si quo min⁹ ad vos reuertet. Si requieuit: pdidi: Absit hoc a mente sanctorū. Ergo nec illud accipiendū est carnaliter: ac p̄ hoc forte nec saccus nec calciamenta nec pera: maximeq; illud vbi nobis si simpliciter sine discussione accipiam⁹: supbia videt imposita: ne quēq; in viā salutem⁹. Attēdamus dñm nostrū exēplū verū et adiutorii: Probem⁹ qd adiutorii: Sine me nihil potestis facere. Probem⁹ qd exēplū: Lūc. 10. p̄ nobis passus est: Petrus dicit: nobis relinque exēplū vt sequamur vestigia ei⁹. Ipse dñs noster loculos habuit in via: et ipsos loculos iude cōmēdauerat. Patiebat quidē furē. Sed ego a dño meo discere cuplēs dico: Dñe patiebaris furē: vnde habebas vnde tolleret: me hominē miserum et infirmū monuisti nec sacculū portare. Tu portasti loculos et erat vbi furē patereris. Si non portares: nec ille inueniret quod auferret. Quid restat nisi qd hic dicat mihi: intellige qd audis: noli portare sacculū. Quid est sacculus? Pecunia clausa: id est occulta sapientia. Quid est: nolite portare sacculum? Nolite fieri sapientes penes vosmetipsos. Accipe spiritū sanctū. Fons in te debet esse nō sacculus: vnde erogat: nō vbi includat. Hoc est et pera qd sacculus. Calciamēta qd sunt: Calciamēta quib⁹ vtimur coria mortuorū sunt: nobis tegmina pedū. Per h̄ ergo iubemur renunciare mortuis operibus. Hoc in figura moyses admonebat qñ domin⁹ loquēs ait: Solue calciamēta de pedibus tuis: locus em̄ in quo stas terra sancta est. Quid tā terra sancta q̄ dei ecclesia? In illa q̄ stem⁹: calciamēta soluam⁹: id est mortuis operibus renūciem⁹. Nā de his calciamentis: quib⁹ calciati ambulam⁹ cōsolatur me idem ipse dñs me⁹. Si em̄ ipse calciat⁹ nō esset: non de illo iohannes diceret: Non sum dign⁹ soluere corrigiā calciamentorū. Sit ergo obedientia: nō surrepat sup̄ba duritia. Ego inquit euāgelii impleo: qd nudo pede ambulo: Tu potes ego non possum. Qd simul accipimus custodiam⁹. Quomō charitate flagrem⁹: inuicē diligam⁹: Ac sic fit: vt ego amem fortitudinē tuā: et tu portes infirmitatē meā. Quid autē tibi videt qd

1. Cor. 5.
Luc. 15.

Job. 8.

Luc. 10.

Job. 15.

1. Petri. 2.

Job. 12.

2. Cor. 12. q. 1.
exemplū.

Ro. 12.

Exo. 5.

Luc. 5.

nō vis stelligē quēadmodū ista dicta sint:
 z cogēris prauiter ipsi dño calūniari de lo-
 culis z calciamentis? Quid tibi videt? Ita
 ne placet vt iter agentes occurram? charis
 nostris z eos nō salutem? maiores: nō resal-
 lutem? minores? Jam ne euāgelii impleas
 quia salutaris z taces? Hic vero nō viatori
 iter agēti: sed militario similis eris iter ostē-
 denti. Ergo stoliditatē deponam? z verba
 dñi intelligam? z in via neminē salutem?
 Non em̄ sine causa hoc iubemur: aut nollet
 nos facere qđ iuberet. Quid ḡ est: neminē
 saluteris in via? Pōt qđē et simpliciter sic
 accipi: qđ iussit nos festinantē agere iniūcta.
 Et h̄ ita dixit: Reminē p̄ viā salutaueritis:
 Tāq̄ diceret: oia p̄termittatis dū qđ iniun-
 ctū est pagatī: ea locutione qua solēt dicta
 exaggerari p̄suetudine sermocinandi. Nec
 lōge p̄gam? in eodē sermone paulopost dī-
 cit: Et tu capharnasū quē vsq̄ ad cēlū exal-
 tata es: vsq̄ in infernū deprimēris. Quid
 est vsq̄ ad cēlum exaltata es? Nunqđ ciui-
 tatis illi? mēnia nubes tetigerūt: aut ad si-
 dera puencerūt? Sed quid est in cēlum exal-
 tata es? Nimiū tibi felix videris: nimiū po-
 tens: nimiū sup̄ba es. Sicut ergo hoc exag-
 gerandi gratia dictum est: in cēlū exaltaris
 ei ciuitati quē nō vtiq̄ exaltabat in cēlum
 aut ascēdebat: sic p̄ festinatione exaggera-
 tionis dictum est: ita currite: sic agite qđ in-
 iungi: vt ne nimiū quidē vos retardēt agē-
 tes: sed oia cōremnētes ad finē p̄positā fe-
 stinate. Sed est aliud qđ hic magis recogni-
 tē: non dissimile intelligere: qđ plus p̄tinet
 ad me: z ad oēs dispēsatores: s̄ z ad vos au-
 ditores. Qui salutat salutē dic̄. Nā z anti-
 qui in epl̄is suis sic scribebāt: Ille illi salu-
 tē: Salutatio a salute nomē accepit. Quid
 ḡ est: neminē in via salutaueritis? Qui salu-
 tant in via: p̄ occasionē salutāt. Video vos
 cito intellexisse: nec tñ debeo iā finire. Non
 em̄ oēs cito intellexistis. Vidi in voce intel-
 ligentes plures: video silētio requirentes.
 Sed qđ de via loquimur: tāq̄ in via ambu-
 lem? Veloces tardos expectate: et pariter
 ambulate. Quid ḡ dixi: Qui in via salutat
 p̄ occasionē salutāt: Nō ad eū ibat quē salu-
 tat: Aliud agebat: aliud occurrit: aliud pe-
 tebat: aliud trāsuerso quod ageret inuenit.
 Quid est ergo p̄ occasionē salutare? Per oc-
 cationē salutē annunciare. Quid est aut̄ ali-
 ud salutē annunciare: qđ euāgelii predicare?
 Si ergo p̄dicās: hoc age p̄ dilectionē non p̄

occasionē. Sunt ḡ hoies qui sua quērentes
 nō aliud p̄dicāt euāgelii: De quibus apo-
 stolus gemēs dicit: Omnes em̄ sua quērūt
 nō quē iesu christi. Et hi salutabāt: hoc est
 salutē annunciabāt: euāgelii p̄dicabāt: sed
 aliud quērebāt: z ideo p̄ occasionem saluta-
 bant. Et quid est hoc? Si talis fueris quis-
 quis es facis: immo nō talis quisq̄ facis:
 sed forte talis aliquis qui facis. Si talis fu-
 eris nō facis: sed fit de te. Nā z tales admī-
 sit apostolus: nō tñ vt tales essent p̄cepit. Et
 ipsi agunt aliquid: et p̄ficiūt ex ipsis: aliud ḡ
 runt: z verbum annūciāt. Quid quērat an-
 nūciator ne cures: qđ annūciat te ne velit.
 Quid vero attēdit: nō ad te p̄tineat. Salu-
 tē audi ab ore ipsius. Salutē tene ab ore ip-
 sius. Noli iudex eē cordis ipsius. Si vides
 eū alia requēre qđ ad te? Audi salutē: Quē
 dicūt facite. Secūz te fecit. Quid? Quē di-
 cūt facite. Mala faciūt: ḡ facere nolite. Bo-
 na faciūt non in via salutāt: nō p̄ occasionē
 euāgelii annūciāt. Imitatores eorū estote
 sicut z ipsi christi. Bonus tibi p̄dicat: carpe
 vūā de vite. Malus tibi p̄dicat: carpe vūā p̄-
 dentē in sepe. Botrus implicite i palmite in-
 ter spinas creuit: z de spinis nō germiauit.
 Plane qñ tale aliquid vides z eluris: sollici-
 te carpe: ne cū ad vūā manū mittis laceret
 a spinis. Hoc ē qđ dico: sic audi qđ bonū ē
 ne malos mores imiteris. Predicet ex occa-
 sione: salutē in via: illi nocebit qđ nō audi-
 uit p̄ceptū christi: Reminē in via salutaue-
 ritis tibi nō nocebit. Qui siue a trāseunte
 siue a veniente salutē audis: salutē tenes.
 Apostolum audi sicut p̄miserā admittentē
 ista. Quid em̄? Dū omni modo siue occasi-
 one siue veritate christus annūciat: z in hoc
 gaudeo sed z gaudebo. Scio em̄ qđ ipsum
 mihi p̄ficere in salutē p̄ vestram obsecratio-
 nem. Tales igif apostoli christi p̄dicatores
 euāgelij nō salutātes in via: hoc est nō ali-
 ud quērentes vel agētes: sed germana cha-
 ritate euāgelii annūciantes: Veniant ad
 domū z dicāt: pax huic domui: Nō ore solū
 dicūt: quo pleni sunt fundūt: predicant pa-
 cē z habēt pacē. Nō sūt tales de qualib̄ di-
 ctū est: Pax pax: z nō est pax: Quid ē pax
 pax: z nō est pax? Predicantes nō habent:
 laudant z amant: dicūt z nō faciūt. Sed ta-
 men tu accipe pacē: siue occasione: siue veri-
 tate christus annūciat. Qui ergo plen⁹ est
 pace z salutat: Pax huic domui: si ē illic fi-
 lius pacis: requiescet sup̄ eū pax illius: Si

Sermo XLIII. De Apostolis Ser. II

quo minus: forte enim non est illic filius pacis: nihil perdidit qui salutauit. Ad vos inquit reuertet. Reuertet ad te que non discessit a te. Hoc enim dicere voluit: tibi predest quod annuisti: nihil profuit qui non suscepit: non quod ille inanis remansit: ideo tu perdidisti mercedem: redditur tibi pro voluntate tua: reddidit tibi pro charitate quam impendisti: reddet tibi qui te securum velit voce angelica: Pax in terra hominibus bonae voluntatis.

Ser. XLIII. In eisdem festis: Sermo II

A Omnia sanctorum martyrum grata nobis debet esse solennitas: fratres charissimi: quanto gratior eorum qui presentem secuti sunt principem martyrum? Si agnoscimus: quanto magis arietum? Illorum enim filii non generatione carnis: sed imitatione virtutis facti sunt omnes: qui postero usque ad mortem confessi sunt christum. Hos obtulerunt populi gentium: de quibus psalmus ante cantauit dicens: Afferte domino filios arietum. His primus dominus cum ad confessionem sui nominis hortaretur: non solum se permisit victorie coronatorum: sed et certaminis adiutorem etiam in ipsis: et posteros admonerat: quoniam quod dicebat: scriptum posteris relinquebat. Illis ergo ait exhortans eos: Lum autem adducunt vos ad principes et potestates: nolite cogitare quid respondeatis: vel quid loquamini: Non enim vos estis qui loquimini: sed spiritus patris vestri qui loquitur in vobis. Abditari vetuit et consistere precepit. Abaluit enim auferre presumptionem humanam: et gratiam dare diuinam: ut in semetipsis timidi et mundo essent audaces. Unde et in alio psalmo vox martyrum dicit: quasi ex parte humane fragilitatis verendo: Eripe me de inimicis meis deus meus: et ab insurgentibus in me libera me. Et paulo post de auxilio diuino confidens dicit: Fortitudinem meam ad te custodiam. Supra ceteras enim turbas filii delictum nequorum antiquorum iustorum et prophetarum eminentes apostolos suos volens dominus ostendere dixit ad eos: Beati oculi qui vident quod vos videtis: et aures que audiunt quod vos auditis. Multi enim prophetae et iusti voluerunt videre quod vos videtis: et non viderunt: et audire quod auditis et non audierunt. Item alibi: Jam inquit non dicam vos seruos: quia seruus nescit quid faciat dominus eius. Vos autem dixi amicos: quia omnia quecumque audiui a patre meo nota feci vobis. Item ait idem alio loco: Quaecumque alligaueritis super terram: erunt ligata et in celo: et que

cumque solueritis super terram: erunt soluta et in celo. Item alibi sciscitanti petro quod sibi et sociis suis profuisset reliquisse omnia: et sequi redemptorem: respondit dicens: Amen dico vobis quod vos qui secuti estis me in regeneratione cum sederit filius hominis in sede maiestatis sue: sedebitis et vos super sedes duodecim iudicantes duodecim tribus israel. Isti sunt lux mundi: quia per ipsos lumen fidei et vere scientie primum dominus huic mundo tradidit: et ab errorum ac peccatorum tenebris gentes et populos eruit. Isti sunt sal terre: quia per eos terrigenae condimentum saporis vite eterne preceperunt: ut restringerent carnis lasciuia: et a putredine peccatorum et vitiorum vermibus seruariet illesum. Isti sunt lapides preciosi: quos in fundamento celestis edificij posuit Iohannes in apocalypsi sua describit: quia predicatio eorum ecclesie fundamenta locauit. Unde et paulus ait: Vos estis ciues sanctorum et domestici dei: superedificati super fundamentum apostolorum et prophetarum. Isti sunt duodecim portus hierusalem noue: que de celo descendit: quia per ipsos ianuam fidei primum intrauimus: et inter ciues sanctorum annumerati sumus. Hec ergo considerantes fratres charissimi: qui tanti duces ipsi nos docuerunt: studeamus factis implere que illi iusserunt. Discamus eorum exemplum mundi diuitias contemere: presentem seculi voluptatem non amare: regnum celeste desiderare: christo nihil proponere: sed ei mandata in omnibus obedire: paupertatem presentium rerum diligere: virtutum diuitias habere: sapientie thesaurum appetere: spirituales delicias querere: nulli inuidere: sed omnes homines diligere: amicos in deo et inimicos propter deum: quia hec est vera et sola dilectio. Ita amor carnalis et vitiosus in precipitum trahit: et comparabit odio. Unde scriptum est: Qui vult amicus esse huius seculi: inimicus dei constituit. Isti ergo principes nostri in amore dei perfectissimi: et in priorum dilectione repleti: hinc potuerunt mundi impetum vincere: et crudelum seculum domare: quia nihil amauerunt in omni re nisi dei voluntatem. Ita et nos fratres diligamus in omnibus rebus dei facere voluntatem: et creatoris nostri amemur in semetipso: creaturam vero in conditore suo: et sic habebimus ordinatissimam charitatem: quia deus charitas est: et qui diligit hanc dilectionem diligit deum. Et si ita dilexerimus: diligit nos ipse deus: diligit nos et sancti apostoli iudices nostri et exorant pro nobis: ut in vniuersali iudicio christi cum ipsis in perpetuum coronemur. Quod prestare dignetur ipse iudex et dominus noster qui cum patre et sancto spiritu uiuit et regnat deus per omnia secula seculorum Amen.

Matth. 19.
Matth. 5.
Epi. 5.
Ipo. 21.
Epi. 2.
Iacobi. 4.
1. Job. 4.
c 4

Ser. XLIII. De vno martyre Ser. I

Item in eisdē festis: Homelia de eo qđ scriptum est in euangelio s̄m **Matth. 11.** **Matthē:** Cōfiteor tibi dñe pater zc. que habet de Verbis dñi. viij.

Item alie homelie de eo quod scriptū est in euangelio s̄m **Johāne:** **Joh. 15.** Ego sum vitis vera: et pater meus agricola zc. que habet in expositione doctoris **Ibidē:** Et de Verbis domini. lix.

Item alia homelia de eo qđ scriptum est in euangelio s̄m eundem: **Abi. 5.** Doce est p̄ceptū meū zc. que habet in expositione doctoris **Ibidē.**

Itē alia homelia de eo quod scriptum est in euangelio s̄m eundem: **Joh. 15.** Nec mando vobis vt diligatis in vicem zc. que habet in expositione doctoris **Ibidem.**

De vno martyre

Ser. XLIII. In festo vni⁹ martiris: Ser. I

Riumphalis beati martiris. **Fl.** dies hodie nobis anniuersaria celebritate recurrit: cuius glorificationi sicut cōgaudet ecclia: sic ei⁹ pponit sc̄nda **Ro. 8.** vestigia: Si em̄ cōpatimur: z cōglorificabimur. In cui⁹ glorioso agone duo nobis p̄cipue cōsiderāda sunt: indurata videlicet tortoris sc̄uitia: z martiris inuicta patientia. Sc̄uitia tortoris: vt eā detestemur. Patientia martiris: vt eā imitemur. Audi psalmistā aduersus maliciā increpantē: **Ps. 56.** Noli emulari in malignātib⁹: qm̄ tāq̄ s̄nū velociter arefcent. Ad̄ aut̄ aduersus malignātes patientia exhibenda sit: audi aplm̄ suadentē: **Heb. 10.** Patientia vobis necessaria est: vt reportetis promissiones. Coronata itaq̄ est beati martiris patientia: mancipata est eternis cruciatib⁹ tortoris incorrecta malicia. Hoc attēdēs in agone suo gloriosus ch̄sti athleta: nō exhorruit carcerē. Ad imitationē capiti sui tolerauit p̄bra: sustinuit irrisiones: flagella nō timuit: z q̄t ante mortē p̄ ch̄sto pertulit supplicia: tot ei de se obtulit sacrificia. Ad̄ em̄ p̄pinate ap̄lo biberat alte retinebat: qz nō sunt cōdignę passioēs hui⁹ tēporis ad futurā gloriā que reuelabit̄ in nobis: Et qz momētaneū hoc z leue nostrę tribulationis eternū glorię pondus operat̄ in

celis. Hui⁹ p̄missionis amore a terrenis suspensus z p̄gustata sup̄ne suauitatis dulcedine ineffabiliter affect⁹: dicebat cū psalmista: Quid mihi est in celo: z a te qđ volui super terrā? Defecit caro mea z cor meū: de⁹ cordis mei: z pars mea de⁹ in eternū. Cōtēplabat em̄ quantū in enigmate infirmitas humana oculū mētis i eternitate figere potest: quāta sint sup̄ne ciuitatis gaudia: z ea enarrare nō sufficiens admirādo clamabat: Quid mihi est in celo? Quasi diceret: Excedit vires meas: excedit facultatē eloquētię meę: trāscēdit capacitatē intelligentię meę illud decus: illa gloria: illa celsitudo: q̄ nobis a cōturbatione hominū remotis in abscondito faciei suę: iesus ch̄stus dñs noster reformauit corpus humilitatis nostrę cōfiguratū corpori claritatis suę. Hui⁹ perfectę libertatis cōtēplatione nullū vitabat periculū: nullū horrebat supplicii: z si milites posset mori: nō putabat se hāc digne posse aliqua ratione p̄mereri. Patiēter em̄ p̄mit tūt̄ egroti se a medicis secari: vri: et varijs amaritudinū cōfectionib⁹ anxari: vt tēporali tādē restituant̄ sanitati: Quātomagis v̄r beatus longanimiter tolerauit omnem acerbitatē tormentorū tēporaliū: vt corona **Ps. 102.** ref̄ i misericordia z miserationib⁹ z in bonis satiaret̄ desideria suū? In torculari itaq̄ cōculcari voluit: vt tanq̄ vna matura in vinis deficeret: et vinū malorū granatorū dilecto suo p̄pinaret: quo mētēs religiose debuāt sc̄iūt viriliter cōculcare: z ad eterna in retortis oculis anbelare. Qui ḡ in tyrociniis suis **E** mūdanas cōtēp̄st diuitias: q̄ corporales etiā refrenauit illecebras: q̄ i p̄uectu militię suę multas est p̄pessus iniurias: in p̄fectione sacrificij nū sibi reseruās: seip̄m obtulit holocaustū: bibēs illū calicē p̄ciosum: quē sedēs **Eccl. 31.** ad magnā mēsam sacre lectionis sibi prius ab inuitatore suo videat appositum. Cui⁹ mors quātūcūq̄ videat̄ in cōspectu reproborū despiciabilis: in oculis tñ ei⁹ est p̄ciosa q̄ in sanctis suis est mirabilis. Ipse em̄ p̄imo vocauit militē suū: ipse iustificauit: ipse magnificauit: ipse dedit ei pugnare: ipse dedit ei z vincere. Longe est dissimilis hęc militā mūdane militię: in qua victores existimant̄: qđ male desiderant assequunt̄: qui letant̄ cū malefecerint: z exultāt in reb⁹ pessimis. In ch̄stiano ḡ agone manifesta est p̄na: occulta victoria: sc̄m quod ex p̄sona

Ser. XLV. De pluribus martyribus Ser. I.

Ps. 59. martyrum clamat psalmista: Deo tu repulisti nos: et non erubis in exercitibus nostris. Da nobis auxilium de tribulatione: quia vana salus hominibus. In deo faciemus virtutem: Laqueus si dixerint: Victoria nostra: gloria nostra inter est: non foris est. Foris despecti: inter dilecti. Hinc est quod ecclesia in persecutionibus posita infirmiora membra sua confortat dicens: In mundo persecutionem habebitis: sed nolite timere pusillus grex: quia ego vici mundum. Sed quomodo vicit mundum? Factus est obediens patri usque ad mortem. Quid autem de morte? Propter quod et deus illum exaltauit et donauit illi nomen quod est super omne nomen. Quomodo vicit christus? vincere appetat christiana: ut vbi est christus? esse mereatur et christiana. Audi christiane militie persecutor: ipsum christum per militibus suis sic orantem: Volo patet: ut vbi ego sum illic sit et minister meus.

Job. 12. Item in eisdem festis: Homelia de eo quod scriptum est in euangelio secundum Iohannem: Nisi granum frumenti etc. que habet in expositione doctoris Ibi de

De pluribus martyribus

Ser. XLV. In festis plurium martyrum: Ser. I

A Saluus qui cantat domino: videtur sanctorum martyrum conuenire. Sed si membra christi sumus: sicut esse debemus:

Ps. 125. ad omnes nos pertinere intelligamus: Qui seminatur in lachrymis: in gaudio metetur. Eunt ibant et flebant: mittentes semina sua. Venientes autem venient cum exultatione portantes manipulos suos. Quo eunt: et vnde venientes? Quid seminantes in lachrymis? Quae sunt semina: qui manipuli? Eunt in mortem: venientes a morte. Eunt nascendo: venientes resurgendo. Seminantes opera bona: metentes mercedem aeternam. Semina ergo sunt nostra quicquid boni fecerimus. Manipuli nostri quod in fine recipiemus.

B Si ergo bona semina bona sunt opera: quare segregantur cum lachrymis: cum hilariter datorum diligat deus? Hic primum videte charissimi: quomodo maxime ad beatos martyres verba ista pertineant. Nulli enim tamen impenderunt: quibus illi qui seipsum impenderunt: sicut dicit apostolus paulus: Et ipse impeditur per animas vestras. Impenderunt enim seipsum confitendo christum: et implendo in eius adiutorio quod dictum est: Ad mensam magnam sedisti: scito quoniam talia te oportet preparare. Quae est magna mensa: nisi vnde accipimus corpus christi et sanguinem? Quid est scito quoniam talia oportet te preparare: nisi quod beatus iohannes exponit: Sicut christus pro nobis animam suam posuit: sic et nos debemus pro fratribus animas ponere: Ecce quantum impenderunt. Sed nunquam sancti martyres perierunt quantum securitate a domino etiam de capillo acceperunt: Perit manus: vbi non perit pilus: Perit caput: vbi non perit capillus: Vbi non perit palpebra: perit oculus? Hac ergo accepta magna securitate: impenderunt seipsum. Operibus ergo bonis seminemus cum tempus est: dicit apostolus: Qui parce seminat: parce et metet. Infatigabiles inquit cum tempus habemus operemur bonum ad omnes: maxime autem ad domesticos fidei. Et iterum: Bonum inquit facientes non deficiamus. tempus enim suo metemus. Qui defecerit in semine: non gaudebit in messe. Quare ergo in lachrymis: cum omnia opera bona habere debeant hilaritatem? Equidem de martyribus dici potest: quia cum lachrymis semina uerunt. Fortiter enim certauerunt: et in magnis tribulationibus fuerunt. Nam ut eorum lachrymas christus consolaretur: transtulit eos in se: et transfigurauit eos et dixit: Tristis est anima mea usque ad mortem. Verum fratres mei videtur mihi: quod caput nostrum infirmioribus suis membris compassum est: ne de se forte membra desperantia infirma: sicut est humana fragilitas: morte propter iniquitatem perturbarent: et dicerent non se ad dominum pertinere: Nam si pertinerent gauderent. Prius ergo christus sub persona martyrum dixit: Tristis est anima mea usque ad mortem: Pater si fieri potest: transeat a me calix iste. Quis hoc dicit? Quae potestas: quae infirmitas? Audite quae dicit: Potestatem habeo ponendi animam meam: et patrem habeo iterum sumendi eam. Nemo tollat eam a me: sed ego pono eam: et iterum sumo eam. Hec potestas tristis erat: quoniam faciebat quod non faceret nisi voluisset. Potestate enim fecit non condicione: quia ipse voluit: non quia iudex potuit. Transfigurauit ergo se infirma membra corporis sui. Et forte de illis dictum est: Qui seminatur in lachrymis in gaudio metetur: id est de infirmioribus. Nam enim in lachrymis seminabat ille ipse christus magnus pro quo dicebat: Ego enim iam immolor: et tempus meae resolutionis instat. Bonum certamen certavi: cursum consummaui: fidem seruauimus. De cetero mihi superest corona iusticie: corona de manipulis. Superest inquit mihi corona iusticie: quam reddet mihi dominus in illa die iustus iudex: Quasi dicit

1. Job. 5.
L
2. Cor. 9.
Gal. 6.
D
Matth. 16.
E
Job. 10.
Ps. 125.
S
2. Timoth. 4.

ret: Reddet mihi messem cui me ipsum im-
pendo sementem. Hec verba quantum in-
telligimus fratres exultantis sunt: nō plo-
rantis. Nunquid quando ista dicebat: in
lachrymis erat? Ad infirmos ergo refera-
mus hec verba: vt nec ipsi desperent qui in
lachrymis seminauerunt: quia et si semina-
uerūt in lachrymis: transiet dolor: et gemitus:
transit tristitia cum sine: et venit leticia sine
sine. Verūtamē audistis fratres charissimi
quō mihi videtur ad oēs pertinere quō dictū
est: Qui semināt in lachrymis in gaudio me-
tent: Eunt ibant et flebant: mittentes se-
mina sua: Venientes autē veniēt cū exul-
tatione: tollentes manipulos suos. Audi-
te si adiuuante domino explicare potuero
quēadmodū ad oēs pertineat: Eunt ibant et
flebant. Ex quo nascimur imus. Quis em̄
stat? Quis nō ex quo viam intrauit cogit
ambulare? Infans natus est: crescendo am-
bulat. Adors finis est. In die iam venien-
dū est: sed cum exultatione. Quis em̄ non
hic plorat in via ista mala: quando ipse in-
fans inde incipit? Utrius infans quādo na-
scitur: de angustijs vteri in huius mundi latitu-
dinē fundit: de tenebris procedit ad lucē: et tū
de tenebris veniēs ad lucē plorare potest: ride-
re nō potest. Est em̄ vita ista vt quā gaudet hic
time ne fallat: quā hic plorat roga vt euadas:
et trāsit tribulatio: et venit tribulatio: Et ri-
dent homines et plorant homines: et quod
rident homines plorandū est. Sed plorat
alius damnū suum: plorat alius pressurā
suam: quia in carcere est cōstitutus. Plorat
alius quod amiserit mortuū aliquē amico-
rum suorum. Ille hinc: ille hinc. Iustus vi-
de: Primo de his omnibus: Iustus em̄ plo-
rat veraciter: plorātes steriliter. Plorat plo-
rantes: plorat ridentes: quia et qui plorant
de rebus vanis inaniter plangunt: et qui ri-
dent de rebus vanis: malo suo rident. Ille
vbiq; plorat: plus ergo ipse plorat. Sed ve-
nient cum exultatione portantes manipu-
los suos. Uides ergo homo minem iustū cum
facit opus bonum hilarem esse? Ita plane
hilarescit. Hilare em̄ datorum diligit deus.
Quando em̄ plorat? Quando bona opera
sua orando cōmendat. Orationes sanctoꝝ
voluit cōmendare psalmus: orationes pe-
regrinantū: orationes in hac via laboran-
tium: orationes amātū: orationes gemen-
tū: orationes eterne patrie suspirantū: do-

nec ea visa fatient qui nunc in merore sunt
constituti. Etenim fratres mei quid sum in
corpore: peregrinamur a deo. Non deside-
rat patriā peregrinatio sine lachryma. Si
desideras quō nō habes: funde lachrymas.
Nam vnde dicitur es deo: Posuisti lachry-
mas meas in prospectu tuo? Unde dicitur
es deo: Facte sunt mihi lachryme mee pa-
nes die ac nocte? Unde: Dum dicitur mihi
quotidie vbi est deus tuus. Quis iustus nō
habuit istas lachrymas? Qui non habuit:
peregrinum se esse non voluit. Qua fronte
ad patriā venit: qui nō absens suspirauit?
Nōne nobis quotidie dicitur: vbi est deus
tuus? Discite fratres mei: discite de paucis
esse. Bene viuite: ambulate viā dei: et vide-
te quod audit: vbi est deus tuus? Felices erit cū
hoc audierit: infelices si dixeritis. Quādo
em̄ defendimus fidē christiā: et respondeat
nobis: ecce predicat vbiq; nomē christi: qua-
re abundant mala: quid aliud dicit nisi vbi
est deus tuus? Qui audit gemit: quia quod di-
cit perit. Sunt lachryme piōꝝ: sunt lachry-
me sanctorum quas indicat orationes co-
rū. Bene operat et hilaris est: et plorat vt be-
ne operetur: plorat quia bene operat est.
Plorando exigit bonum opus: plorando cō-
mendat bonū opus quō fecit. Crebre ergo
sunt lachryme iustorum: sed in ista via. Nū-
quid in patria? Quare nō in patria? Quia
venientes venient in exultatione: portan-
tes manipulos suos. Felicitas venit: nun-
quid lachryma redit? Porro autem illi qui
hic inaniter plorant: inaniter rident: cupidi-
tatibus suis dissipati quādo fraudant ge-
munt: quādo fraudant exultant. Plorant: ipsi
in via ista: plorant et ipsi: sed nō in exultatio-
ne portantes manipulos suos. Quid colligunt
qui nihil seminauerunt? Immo colligunt:
sed quod seminauerunt: quia spinas se-
minauerunt: ignem colligunt: et eunt nō de
fletu ad risum sicut sancti: Eunt ibant et
flebant mittētes semina sua: veniētes autē
veniētes in exultatione. Illi a fletu ad fletū:
a fletu cū risu ad fletum sine risu. Quid em̄
illis fiet? Duo eunt quā surrexerit? Quid
nisi quō dominus dixit: Ligate illis manus
et pedes et projicite illos in tenebras exte-
res? Age quid postea? Tenebre erunt et do-
lor non erit? Forte palpabunt sed non do-
lebunt? Non videbunt: nō cruciabuntur?
Absit. Nō solū tenebre erunt: nō eis sola tol-

2. Cor. 5.

Ps. 55.

Ps. 41.

R.

Ps. 125.

L.

2. Cor. 9.

Ab.

Ser. XLVI. De pluribus martyribus Ser. II

litur species qua gaudebant: sed datur etiam quod in eternum gemant. Ne contemneres enim tenebras: o quisquis es flagitiosus: qui soles propter tua mala facta: et propter lasciva adulteria non solum tenebras non horrescere: sed querere: qui soles plus gaudere quando lucerna extinguit: non tales tenebras habebis ubi gaudeas: ubi letaris: ubi te voluptatibus carnis oblectes: non sic erunt ipse tenebris. **Quomodo erunt? Ibi erit fletus et stridor dentium. Tortor sine defectu: tortus sine defectu. Nec qui torquet fatigatur: nec qui torquet moritur. Erunt ergo eterne lachryme illis qui sic vixerunt: eterna gaudia sanctorum: quando venientes venient in exultatione: portantes manipulos suos. Dicet enim tempore messis domino suo: Domine adiuuante te fecimus quod iussisti: redde quod promissisti nobis in eternum.**

Matth. 22.

Ps. 125.

Ser. XLVI.

In eisdem festis: Sermo II

A Non martyrium sola effuso sanguine consumat: nec sola dat palmam exultatio illa flammam. Peruenit non solum occasu: sed etiam contemptu carnis ad coronam. Absque iniuria sanctorum in persecutionibus defunctorum dicere liceat carnem affixisse: libidinem superasse: auaricie restitisse: de mundo triumphasse: pars magna martyrii est. Si vero fratres dilectissimi ad consortium martyrum vel sacerdotum volumus peruenire: de imitatione martyrum cogitemus. Debent enim in nobis aliquid recognoscere de suis virtutibus: ut pro nobis dignentur domino supplicare. Si enim tormenta que sancti martyres proulerunt sufferre non possumus: vel contra malas concupiscentias ipsis intercedentibus repugnemus. Et quia non desunt quotidiana peccata: non desunt etiam quotidiana remedia. Nemo se credat aliquam felicitatem aut aliquod verum gaudium in hoc seculo possidere. Beatitude hic parari potest: possideri non potest. Duo sibi tempora ordine suo succedunt: **L** tempus flendi et tempus ridendi. Nemo se circumueniat fratres: non est in hoc mundo tempus ridendi. Scio fratres: quod omnis homo gaudere desiderat: sed non toti sibi querunt gaudium: ubi oportet inquiri. Verum gaudium in hoc mundo: nec fuit nec est nec esse poterit. Sic enim ipse dominus in euangelio suos discipulos admonuit dicens: In mundo presuram habebitis. Et iterum: **A**uidus gau-

Job. 16.

debit: vos autem tristes eritis: sed tristitia vestra conuertet in gaudium. Ac sic in hac vita cum labore et dolore quod bonum est auxiliante domino faciamus: ut in futuro seculo bonorum fructus colligere cum gaudio et exultatione possimus: secundum illud: Qui seminant in lachrymis in gaudio metent. In hac itaque fratres charissimi mundum pro peccatum primi hominis de beata paradisi sede peccati et quasi in exilium missi sumus: ac sic in hoc seculo patriam non habemus. Sic et apostolus dicit: Dum sumus in corpore: peregrinamur a domino. Non ergo requiramus gaudium in hoc mundo: quia sicut supra dictum est: verum gaudium comparari hic potest: possideri non potest. Non queras in via: quod tibi seruetur in patria. Et quia contra diabolum christo duce quotidie tibi pugnare necesse est: premium non requiras in presentio: quod tibi seruetur in regno. Non queras in pugna: quod tibi seruetur in futuro cum fuerit perfecta victoria. **A**ugustinus illud attende quod apostolus dicit: Omnes qui volunt pie vivere in christo: persecutionem patient. Et iterum: Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum dei. Ita ergo agere debemus ut ad principalem patriam redire feliciter mereamur: Ubi nos parentes nostri patriarche: prophete et apostoli suscipere vel videre desiderant: ubi etiam concubines nostri angeli et ciuitas illa celestis hierusalem et rex ciuitatis ipsius christus expansis nos brachijs charitatis expectant: ut ad ipsos prostrato diabolo: pleni bonis operibus feliciter redeamus. Scitis enim fratres quod omnes negociatores et quicumque alia agentes interim in via sunt solliciti ut in patria possint esse securi: Et tunc habent veram letitiam: quando cum magno lucro peruenire merentur ad patriam: Ita et nos dilectissimi fratres tunc animam nostram preparamus ad gaudium: quando peruenire merebimur ad christum. Interim modo gaudeamus in spe: verum gaudium postea habituri in re. **A**d peius est: multi sunt qui peruerso ordine de voluptate et delictis et luxuria seculi huius gaudere se credunt: sed quod in gaudio videntur serere necesse illis erit cum luctu et lachrymis recipere: quia non meretur ille qui in euangelio dixit: Et vobis qui ridetis nunc: quia lugebitis et flebitis. Sic fecit et ille infelix diues: qui pura induebatur et bysso. Gaudium quidem habuit in mundo: sed animas luere meruit in

Ps. 125.

D

Gen. 3.

1. Cor. 5.

2. Timoth. 3.

Act. 14.

E

S

Luc. 6.

Luc. 16.

Ser. XLVII. De plurib' martyrib' Ser. III

in inferno. Lazarus qui iacebat ad ianuam eius: tristitia habuit in via: sed versus gaudium recepit in patria. Nos vero fratres charissimi quantum possumus: dei misericordiam deprecemur: ut nobis ita amore vite eterne inspirare dignetur: ut plus patriam velimus amare quam viam: et amplius de futuro quam de presenti seculo cogitemus. Et sic semper in exilio mundi huius agere studeamus: ut ad futurum iudicium cum libera et secura conscientia ornati bonis operibus peruenire possimus: prestante domino nostro iesu christo: cui est honor et gloria cum patre et spiritu sancto in secula seculorum: Amen.

Ser. XLVII. In eisdem festis: Sermo III

A Gloriosissimi fratres charissimi sanctorum martyrum solennia celebramus: ita ipsis intercedentibus expectemus a domino consequi temporalia beneficia: ut ipsos martyres imitando accipere mereamur eterna. Ab ipsis enim sanctorum martyrum in veritate festiuitatum gaudia celebrant: qui ipsorum martyrum exempla sequuntur. Solennitates enim martyrum exhortationes sunt martyriorum: ut imitari non pigeat: quod celebrare delectat. Sed nos volumus gaudere cum sanctis: et tribulationem mundi nolumus sustinere cum ipsis. Qui enim sanctos martyres in quantum potuerit imitari noluerit: ad eorum beatitudinem non poterit peruenire. Sic et paulus apostolus predicat dicens: Si fuerimus socii passionum: erimus et consolationum. Et dominus in euangelio: Si mundus vos odit: scitote quia me priorem vobis odio habuit. Recusat esse in corpore: qui odium non vult sustinere cum capite. Sed dicit aliquis: Et quis est qui possit beatorum martyrum vestigia sequi? huic ego respondeo: quod non solum martyres: sed etiam ipsum dominum cum ipsius adiutorio si volumus possumus imitari. Audi non me: sed ipsum dominum generi humano clamantem: **Wattb. 11.** Discite a me: quia mitis sum et humilis corde. Audi et petrum apostolum admonentem: **1. Petri. 2.** Christus passus est pro nobis: relinquens nobis exemplum ut sequamur vestigia eius. **Sic Epist. 5.** militer paulus apostolus clamat: Imitatores dei estote sicut filii charissimi. Quid ad hoc respondebimus fratres: vel quam excusationem habere poterimus? Non tibi aliquis dicat: ut virtutes quas fecit deus debeamus imitari. Iusta potest esse excusatio tua: quod virtutes et mirabilia facere non omnibus da-

tum est: iuste et caste vivere: et charitatem cum omnibus custodire: cum dei adiutorio promptum est. Nam ipse dominus non dixit: Discite a me mortuos suscitare: super aquas sicis pedibus ambulare: non hoc dixit: sed quid ait? **Wattb. 11.** Quia mitis sum: et humilis corde. **Wattb. 5.** Et iterum: Diligite inimicos vestros: benefacite his qui oderunt vos: sicut et pater vester celestis: qui solus suum ovis facit super bonos et malos. **Et iterum:** Estote perfecti sicut et pater vester celestis perfectus est. **Et licet sint alia multa in quibus debemus deum et beatos martyres imitari: ista tamen duo precipua sunt: id est ut mitis simus et humiles corde: et inimicos nostros totis viribus diligamus. De diligendis inimicis fratres charissimi nullus unquam in veritate se poterit excusare. Potest mihi aliquis dicere: non possum ieiunare: non possum vigilare: nunquid potest dicere: non possum amare? Potest dicere: non possum res meas totas pauperibus dare: et in monasterio deo de seruire: nunquid potest dicere non possum diligere? Si dixeris quod non possis a vino vel a carnibus abstinere: credimus tibi: si autem dixeris quod non possis in te peccatis indulgere: omnino non credimus. Et quod nulla nobis remanet excusatio: dum non de cellario sed de corde proferam istam elemosinam: iubemur implere: ut per viam vite ad eternam mereamur patriam peruenire. Non solum amicos: sed etiam inimicos diligamus: his enim duobus preceptis: id est diliges deum et diliges proximum: quasi duobus spiritalibus pedibus si per viam vere charitatis voluerimus currere: ad eternam patriam possumus feliciter peruenire. Istis pedibus curabat apostolus paulus quoniam dicebat: Ego autem sic curro: non quasi in incertum. Qui ergo dilexerit inimicos suos: illud in eo impletum erit quod dominus dixit: Diligite inimicos vestros: ut sitis filii patris vestri qui in celis est. Elige modo quod tibi placuerit. Si inimicos dilexeris: non solum amicus: sed etiam filius dei esse mereberis. Si vero inimicos amare nolueris: pro pitium deum habere non poteris: quod scriptum est: Qui odit fratrem suum homicida est. **Et iterum: Qui non diligit: manet in morte. Et iterum: Qui odit fratrem suum in tenebris est: et in tenebris ambulat: et nescit quo vadat: quoniam tenebre obsecauerunt oculos eius. Et iterum alibi scriptum est: Itinera impiorum: qui iniuriam retinent malefacti in mortem. Nunquid hoc verba mea sunt fratres mei? De scri-****

Ser. XLVIII. De plurib' martyrib' Ser. III

pturis sanctis et canonicis pferunt. Ut & nec homicidę sim' nec in tenebris remanea- mus: studeam' nō solū amicos sed etiā ini- micos diligere: vt piū & misericordē dñm possim' scdm cautionis suę vinculū libera- Matth. 6. cōsciētia cōuenire. Ipse em̄ dixit: Si dimise- ritis hoib' pctā eorū: dimittet vobis pater vester cęlestis pctā vřa: Si nō dimiseritis: nec pater vester dimittet vobis debita vřa.

E Diligenter attēdite frēs: & scitote aliud esse in deū peccare: aliud i hominē. Quādo em̄ in nos peccāt hoies: si pgnitētib' veniā non indulgeam' peccatū incurrim': qñ aut aliq in deū peccauerint: si sine discretionē grādi indulgere voluerim': pncipes nos eorū pec- cati efficiamur. Dicit & dñs: Si dimiseritis hominib' pctā eorū: dimittet & pater vester cęlestis pctā vřa. Rogo vos fratres: qđ delicatius: qđ benigni' dici pōt: In pote- state nostra posuit: qualiter i die iudicij iu- dicemur. Nō dixit vade in orientē & quere iusticiā: nauiga vsq; ad occidentem vt acci- Luci. 6. pias indulgētiā: Dimitte inimico tuo: & di- mitte tibi. Indulge: et indulget tibi. Da: & dabit tibi. Nihil a te extra te querit. Ad te ipsum & ad cōsciētiā tuā te deus dirigit. In te em̄ posuit qđ requirit. Nō em̄ medi- camēta vulnerib' tuis lōge opus habes in- quirere: peccatorū tuorū indulgētiā si vis in- tus in cellario cordis tui poteris inuenire.

S Sed dicitis: tanta mala me inimicus me' cō- pulit sustinere: vt eū nulla possim rōne dili- gere. Attendis qđ tibi fecerit homo: & nō at- tendis quid tu feceris deo. Si cōsciētiā tuā diligenter discutis & inquiris: sine vlla compensatione maiora tu peccata commi- sisti in deum q̄ in te commiserit homo. Et qua fronte vis vt tibi de' dignes dimittere multū: qđ si vis dimittere paruum? Si hęc q̄ supra diximus spiritalia medicamēta sicut deo ppitante cōsuectis libenter accipitis: & in grario sanctę cōsciētię vřę reconditū diligētissime custoditis: auxiliante dño ve- nena diaboli nō timebitis: & p odiū vel ira- cūdiā aut nūq; nobis animarū vulnera in- gerent: aut si forte surreperint: p charitatē cito ad pristinā salutē reuocant.

Sermo XLVIII. In eisdem festis: Sermo III
A **A**niū quidē bonorū fidelis christi- anorū: maxime tñ gloriosorū marty- rū vox est: Si deus p nobis: qđ p

nos: fremebat mūdus aduersus eos: po- Ps. 2. puli meditabant inania: pncipes cōuenie- bāt in vnū: excogitabāt nouos cruciat': et pēnas i credibiles iueniebat ingeniosa cru- delitas: Obruebant opprobrijs falsis: ar- guebant criminib': custodijs intolerabili- bus includebant: vngulis artabant: ferro perimebant: bestijs subigebant: ignib' cre- mabant: & dicebāt: Si de' p nobis qđ ptra nos: Lotus mūdus p vos: & dicitis qđ con- tra nos. Respōdent tibi: Et qđ est tot' mū- dus: quādo p eo morimur p quē factus est mūdus? Dicāt dicāt: audiam' audiamus. **B** Si deus p nobis qđ ptra nos? Sequere pos- sunt: maledicere possunt: calūniari possūt: falsis opprobrijs agitare possūt: Et vt bre- uiter dicā: postremo possūt nō solū corpus perimere: sed etiā dilaniare: & quid faciēt? Ecce em̄ de' auxiliator mihi est: & dñs susce- Ps. 55. ptor est animę meę. Abūsdus interfectoz cor- poris mei: dñs susceptoz est animę meę. Et quid mihi obest si sit mūdus interfectoz cor- poris mei: cū dñs adiutor est aīę meę? Quā- do aīę domin' est susceptoz animę meę: erit restitutor & corporis mei. Quid mihi deerit si membra mea dilaceret inimicus: qñ capil- los meos de' dinumerat? Exhortās mar- tyres suos christ' ne ab inimicis psecutorū- b' formidarēt: Lapilli inquit vřstri nume- Matth. 10. rati sunt. Quid t̄ timebo damna mēbroū: qñ securitatē accipio de numero capillorū? Ergo dicam': dicam' ex fide: dicam' in spe: **L** dicamus flagrantissima charitate: Si de' p nobis qđ p nos? Ecce ptra te est rex: si deus p nobis qđ p nos? Ecce p te est p̄lus: si de- us p nobis qđ p nos? Unde p̄bas o beate & gloriose martyr: vnde mihi p̄bas qđ di- cis: Si deus p nobis qđ ptra nos? Abani- festū est em̄ q: si de' p nobis qđ cōtra nos: sed p̄ba q: deus p nobis. Nō q; p̄bo: q: si- lio pprio nō pepercit: sed p nobis omnib' tradidit eū? Hoc qđ sequit cū ap̄lus legere tur audistis. Lū em̄ dixisset: Si deus p no- bis qđ ptra nos: tanq; ei diceret: p̄ba quia de' p nobis: cōtinuo attulit grāde documē- tū: continuo introduxit martyrē martyrū: testē testium: illū scz cui pater nō pepercit: sed p nobis oibus tradidit eū. Vñc p̄ba- uit apostolus vere se dixisse: Si deus p no- bis qđ cōtra nos: qñ filio pprio nō pepcit: sed p nobis omnib' tradidit illū. Quō nō etiam & cū illo oia nobis donauit? Quādo

Ser. XLIX. L. De plurib' mar. Ser. V VI.

cl illo nobis omnia donauit: et ipsum no-
bis donauit. Terret te fremit' mudi: cui do-
natus est artifex mudi? Christu nobis do-
natum esse gaudeam': et nullos christi inimi-
cos in hoc seculo timeam'. Quis em' nobis
Job. 1. donatus sit videte. In principio erat ver-
bu: et verbu erat apud deu: et deus erat ver-
bu. Ipse est christus: ipse unigenitus filius
dei: ipse est gignenti coetern'. Omnia p ip-
sum facta sunt. Quod nobis donata no sut:
que p ipsum facta sunt: qu' nobis donatus
est ipse p que facta sunt oia: Et vt sciatis qz
ipse verbu caro factu est et habitauit in no-
bis: desidera expectando datu tibi vita chri-
sti: et donec pueniat tene pignus mortu chri-
sti. Promittes em' nobis victuru se esse no-
biscu: non porrit nobis maius pign' dare
qz mori p nobis. Adala inquit vestra ptu-
li: bona mea no redda: Promisit cautione:
fecit pignus. Dedit euageliu: et tu dubitas
credere? Promisit cu hic inter homines am-
bularet: cautione fecit cu euageliu scribe-
ret: Ad pign' ipsius qtidie dicit: amē. Pi-
gn' qd accepisti: quotidie erogas tibi. Noli
de spe desperare: qd viuus ex pignore: pstate
dno nostro iesu christo: qui viuus et regnat in
secula seculorum Amen.

Ser. XLIX. In eisdem festis: Sermo V

Artamine vniuersoz martyru sulci
c ri atqz eoz victoria quoz natalis
victoris glorie celebraf: quo robu-
sta fides sit ad agonem passionis cōgressus
roborari debem': certo scientes q in omni-
b' chust' patif: et q ad regna celoz statim
cu exultatione corpis trāsserunt: et cu gētes
horreat in egritudine mortu: hi i ipsa morte
cōsequant' ppetua hereditate. Per passionē
vero trāssationem magis credunt esse qz fi-
nē. Hec est arcana sapiētia que in electis tu-
is dñe nō psuasione colligif: sed de tuis mar-
tyrib' et de fonte diuino virtutes oriunt: qd
Phit. 1. bus viuere christus est: et mori lucrū. Triu-
phantes in christo sua morte peccata lucrā-
tes: quāqz qui in illo patif omnino nō mori-
rif. Confessionis em' mors non est sed herē-
ditas vitę. Martyriū est igif indulgētia cri-
minū: virtutū caput: occasio iusticie: domini-
cę passionis imitatio. Felicitissimi marty-
res renūciātes seculo: maluerūt meliora no-
uissima esse qz prima. Quozū deniqz cōsum-
B matio iustū iniuriam facit. Diuino tuo nutu

omnipotēs de': gloriofissimi martyres chri-
sti testes esse meruerūt. Victoriā quoqz me-
ditati: cōfessi sunt christū in flagellis: in car-
cerib': in ergastulis: in solitudine. Iustozū
em' comes: semp debet esse cōfessio. D' in-
cl' te beatorū animę: et gloriofa victoria marty-
rū: inter quos deuotissime femine simul se-
culū sexūqz vicerunt: pliantes cu diabolo:
fortiores viris torquentib' extiterūt: que car-
nifici gratias agētes erāt sequenti. Ab om-
nib' em' fidē expectat deus omnipotēs ma-
gis qz mori: sed diabol' q cōfiteres odit:
coronas pstat inuitus. Facit martyres qz
occidit: et cu dei seruos vincere cōtendit: cō-
tēnit ipse dū seuit. Liberalitas q tua de ha-
ctenus nobis martyria pposuit: vt aduer-
sarius quo adā elusus est: a filiis adq cōstan-
ter elidi mōstraret. Voluisti em' hoīem non
tātū de diaboli pstate eruere p fidem: sed in-
culcatorē ei' interficere p virtutē: vt q gau-
dem' christi sanguine mortui: facili' libera-
ti ducētes martyria in christo postea trium-
pbem' coronati: p ipsum dñm nostrū iesum
christū: q viuus et regnat i secula seculoz Amē.

In eisdem festis: Sermo VI Sermo L.

Quoniam dies scōrū martyru est: vn
q de pon' aliqd delectet nos dicere
nisi de gloria ipsoz? Adiuuet nos
dñs martyru. Audiui' pauloante beatū
aplm pdicantē: Quis nos separabit a cha-
ritate christi? Ista vox est martyru. Tribu-
bulatio: an angustia: an psecutio: an fames
an nuditas: an periculū: an gladius? Sicut
scriptum est: Propter te mortificamur tota
die: deputati sum' vt oues occisionis. Sed
in his omuib' superam' ppter eū q dilexit
nos. Hec est vox martyru oia tolerare: et de
se nihil psumere: illū diligere q glorificat in
suis: Ut q gloriaf in dño glorief. Flourat
et illi qd nos carauim' pauloante: Artami-
ni in vno et exultate iusti in deo. Si iusti in
dño letant: iniusti vero nō nouerunt letari
nisi iu seculo. Sed ipse sunt primę acies de-
bellandę: primo vincēdę sūt delectationes:
et postea dolores. Quod pōt superare mūdū
sequenti: q nō pōt supare blandientē: Blan-
dit' h' mūdus pollicēdo honores: diuitias:
voluptates. Adinat' hic mūdus intendēdo
dolores: egestates: humilitates. Qui non
cōtēnit qd pollicet: quō supare pōt qd mi-
nat: Habēt delectationē suā diuiti': Quis

Bo. 8.

1. Cor. 1.
p. 5. 31.

Sermo LI. De vno cōfessore Ser. I

nesciat? Sed plus habet delectari iusticia: delectare diuitijs cū iusticia. Vbi aut talis articulus temptatiōis inciderit: vt duo hec veniant in tēptationē: diuitie ⁊ iusticia: et nō possis habere vtrūq; equalē: sed si dimiseris manum ad iusticiā pereant diuitie: si dimiseris manum ad diuitias necesse est vt amittas iusticiam: modo elige: mō pugna:

Ps. 51. modo videam^o si nō sine causa cantasti: Letamini in dño ⁊ exultate iusti: modo videam^o

Ro. 8. m^o si nō sine causa audisti: Quis nos sepa-

bit a charitate christi? Equidē p̄termisit oīa quib^o blanditur mūdus: ⁊ te voluit cōmemorare cui blandit mūdus. Quare? Quia certamina martyrum p̄nūciabat: illa vtrūq; certamina: vbi vicerūt p̄secutionē: famē: sitim: egestatē: ignominia: ad extremū timorem mortis: hostem nouissimū. Sed videte fratres: totū ars christi facit. Admonet apostolus: vt p̄feramus charitatem dei mūdo. Quantas angustias patiunt: qui volūt rapere res alienas? An persecutio ait: Et ipsa nō frāgit? Auaricia terret: avarus rapit ac timet penā: estuat in rapinā. Multi em̄ famem patiunt dñi acquirunt ⁊ faciūt lucra: quibus p̄cipim^o ieiunare: ⁊ excusant se stomacho. Tacet illis tota die solidds numerare: et ieiuni dormiunt. An nuditas ait.

E Quid dicā de nuditate? Quotidie negotiatores de naufragio nudi euadunt: ⁊ iterum nauigant ad periculū. Unde quotidie periclitant homines: nisi p̄pter diuitias acquirendas? Nec gladius p̄hibet. Capitale crimē est falsitas: ⁊ tamē comitat hereditas. Si ergo h̄ mereat tēporalis cupiditas: quare nō mereat christi hereditas? Avarus dicit i corde suo: q̄ forte nō audet lingua sua: Quis nos sepabit a cupiditate auri? Tribulatio: an angustia: an p̄secutio? Possunt

Ps. 43. ⁊ avari dicere auro: Propter te occidimur tota die. Optime ergo dicūt sancti marty-

Ps. 42. res i psalmo: Iudica me de^o: ⁊ discerne causam meā de gente nō sancta. Discerne in q̄t tribulationē meā: tribulant ⁊ avari. Discerne angustias meas: patiūt angustias ⁊ avari. Discerne p̄secutiones meas: patiunt et avari. Discerne famē meā: p̄ auro acquirēdo esuriūt ⁊ avari. Discerne nuditatē meā: p̄ auro despoliant ⁊ avari. Discerne mortē meā: p̄ auro moriunt ⁊ avari. Quid est discerne cām meā? Propter te mortificamur ⁊ tota die. Ille p̄pter aurū: nos p̄pter te. Si

miles penē: sed discreta causa. Vbi ergo discreta est causa: certa est victoria. Si h̄ causam intuemur: solennitates martyrum amamus. Amam^o in eis nō passiones: sed causas passionū. Nā si amarem^o passiones: multos inuenturi sum^o q̄ peiora patiunt in causis malis. Sed si causam attēdam^o: crucem christi attendite. Vbi erat christus: vbi ⁊ latrones. Similis pena: sed dissimilis causa. Unus latro credidit: alius blasphemauit. Dñs tāq; de tribunali inter ambos iudicauit. Illū qui blasphemauit in tartarū damnauit: aliū in paradiso secū cōstituit. Quare hoc? Quia et si equalis pena: sed impar erat causa. Eligite ergo martyrum causas si vultis puenire ad martyrum palmas: p̄ dominum nostrum iesum christū: cui est gloria in secula seculorum Amen.

Luce. 23.

Item in eisdē festis: homelia de eo quod scriptū est in euangelio s̄m Mattheum: Quidēs iesus turbas ⁊c. que sumpta est ex libro. j. de sermone domini in monte. ca. j.

Matth. 5.

De vno cōfessore

In festis vntus cōfessoris: de sermo pigro qui talentū accepit noluit erogare: Sermo

Sermo LI.

Omini fratres ⁊ coepiscopi mei p̄sentia q̄dē sua nos visitare ⁊ exhibere nolūt me festum adiuuare. Hoc ideo charitati vestre dixi ipsis audientibus: vt quod dāmodo audientia vestra intercedat p̄ me apud illos: vt q̄i eos rogo faciāt ⁊ ipsi sermone. Erogent q̄d acceperūt: operari magis q̄ excusare dignent. A me aut fatigato ⁊ vix loquente: pauca libenter accipite. Habemus em̄ ⁊ libellū de beneficijs dei p̄ sanctū martyrem datis: pariter libentius audiamus. Quid ergo est q̄d dicā vobis? Audi stis in euangelio et bonorū seruatorū meritū ⁊ penā malorū. Et malitia tota serui illius reprobati grauitereq; dānati ista fuit: quia noluit erogare. Seruauit ad integrū q̄d accepit: sed domin^o ei^o lucra querebat. Avarus est deus ad salutem nostram. Si sic dānat qui non erogauit: quid debēt expectare qui pdunt? Nos ergo dispensatores sumus. Nos erogamus: vos accipitis. Lucra querim^o: bene viuite. Lucra em̄ ergo-

Matth. 25.

Btionis nŕc ista sunt. Sed etiã ad nos nolite
existimare nõ p̄tinere erogationẽ. Non po-
testis erogare de isto loco superiorẽ: sed po-
testis vbicunq; estis. Ubi rephendit̄ chri-
stus defendite. Ad muratozibus respon-
dere: Blasphematozibus corripite: ab eozum
vos societate alienate. Sic erogatis: si ali-
quos lucramini. Agite vicem nostrã in do-
mibus vestris. Episcopus inde appellatus
est: quia superintendit: q; intendendo cu-
rat. Unusquisq; ergo in domo sua si caput
est domui suę. debet ad eũ p̄tinere episcopa-
tus officiũ: quomodo sui credant: ne aliqui
ipsozũ in heresim incurrãt: ne vxor: ne fili?:
ne filia: ne ipse seruus: q; tanti est emprus.
Ep̄. 6. Disciplina apostolica p̄posuit dominũ ser-
uo: & seruum subdidit domino: christum ta-
men pro ambobus vnum precii dedit. Ad i-
nimos vestros nolite contemnere: domesti-
corum vestrozum salutem omni vigilantia
pcurate. Hęc si facitis: erogatis. Pigri ser-
ui non eritis: damnationẽ tam detestandã
non timebitis.

Itẽ in eisdem festis: homelia de
eo quod scriptũ est in euãgelio s̄m
Matth. 7. **Matth. 7.** **Uos estis sal terre &c.**
que sumpta est ex libro. j. de sermo-
ne domini in monte. ca. ij.

De Virginibus

In festis sanctarum virginum:
homelie de eo quod scriptũ est in
euãgelio s̄m Mattheum: Simi-
le est regnum celozum decem virgi-
nibus &c. que habent de Verbis
domini. xxij. et. xxiii. Et de questio-
nibus euãgeliozũ lib. j. ca. xliij.
Et in libro. lxxxij. questionũ: que-
stione. lix.

Explicitum est opus sermonum de san-
ctis: diui Aurelij Augustini: Basilee p̄ ma-
gistrũ Joannẽ de Amerbach: Anno salutis
feri virginalis partus: nonagesimo quinto
supra millesimũ quatero; centesimum.